

MUSIQA TERAPIYASINING TA'LIM TIZIMIDAGI O'RNI

Ayzada Qutlimuratova

*O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti Nukus filiali "Dramatik teatr va kino aktyorligi"
yónalishi 2-kurs talabasi*

РОЛЬ МУЗЫКАЛЬНОЙ ТЕРАПИИ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ

Ayzada Qutlimuratova

*Нукусский филиал Государственного института искусств и культуры
Узбекистана студент 2-го курса направления "Актерское мастерство в
драматическом театре и кино"*

THE ROLE OF MUSIC THERAPY IN THE EDUCATION SYSTEM

Ayzada Qutlimuratova

*Nukus branch of the State Institute of Arts and Culture of Uzbekistan 2nd year student in "Dramatic
Theater and Film Acting" direction*

Annotatsiya: Musiqa terapiyasi ta'lim tizimida o'quvchilarning ruhiy, emotsional va ijtimoiy rivojlanishida muhim o'rin tutadi. U stressni kamaytirish, diqqat va xotirani yaxshilash, ijodiy tafakkur va estetik didni shakllantirishga xizmat qiladi. Maqolada musiqa terapiyasining pedagogik ahamiyati, ta'lim jarayonida qo'llanilishi, o'quvchilarning psixologik barqarorligi va ijodiy imkoniyatlarini kengaytirishdagi roli tahlil qilinadi. Shuningdek, musiqa terapiyasining interaktiv metodlar, guruh mashg'ulotlari va innovatsion texnologiyalar orqali o'quv jarayonini boyitishdagi samarali vosita sifatida qo'llanilishi ko'rsatib beriladi.

Kalit so'zlar: musiqa terapiyasi, ta'lim tizimi, pedagogik ahamiyat, ijodiy rivojlanish, estetik did

Аннотация: Музыкальная терапия играет важную роль в системе образования, способствуя психологическому, эмоциональному и социальному развитию учащихся. Она снижает стресс, улучшает внимание и память, формирует творческое мышление и эстетический вкус. В статье анализируется педагогическое значение музыкальной терапии, её применение в образовательном процессе, роль в обеспечении психологической устойчивости учащихся и расширении их творческих возможностей. Кроме того, рассматривается эффективное использование музыкальной терапии через интерактивные методы, групповые занятия и инновационные технологии, которые обогащают учебный процесс.

Ключевые слова: музыкальная терапия, система образования, педагогическое значение, творческое развитие, эстетический вкус

Annotation: *Music therapy plays a significant role in the education system, contributing to students' psychological, emotional, and social development. It helps reduce stress, improve attention and memory, and fosters creative thinking and aesthetic appreciation. This article analyzes the pedagogical significance of music therapy, its application in the educational process, and its role in supporting students' psychological stability and expanding their creative potential. Additionally, the effective use of music therapy through interactive methods, group activities, and innovative technologies is highlighted as a tool to enrich the learning process.*

Keywords: *music therapy, education system, pedagogical significance, creative development, aesthetic taste*

Bugungi kunda ta'lim tizimida o'quvchilarning nafaqat bilim olishi, balki ularning ruhiy holati, ijodiy fikrlashi va shaxsiy rivojlanishi ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu sababli pedagogik jarayonga turli innovatsion va psixologik metodlar joriy etilmoqda. Shunday metodlardan biri – musiqa terapiyasi hisoblanadi. Musiqa terapiyasi inson ruhiyati va hissiyotlariga ijobiy ta'sir ko'rsatib, o'quv jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.⁵

Shunday metodlardan biri musiqa terapiyasi bo'lib, u inson ruhiyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatish orqali ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Musiqa qadim zamonlardan beri inson ruhiyatini tinchlantirish, kayfiyatni ko'tarish va sog'lomlashtirish vositasi sifatida qo'llanib kelgan. Hozirgi kunda esa u pedagogika va psixologiya sohalarida keng qo'llanilmoqda.⁶

Musiqa terapiyasi – bu musiqaning inson psixikasi va hissiyotlariga ta'siri orqali sog'lomlashtirish, ruhiy barqarorlikni ta'minlash hamda shaxs rivojlanishini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan usuldur. Ushbu metod tibbiyot, psixologiya va pedagogika sohalarida keng qo'llaniladi.⁷

Musiqa terapiyasi inson ruhiyatiga chuqur ta'sir ko'rsatadigan, estetik va ma'naviy rivojlanishga yordam beruvchi vosita hisoblanadi. Musiqa terapiyasi inson ruhiyatiga chuqur ta'sir ko'rsatadigan, estetik va ma'naviy rivojlanishga yordam beruvchi san'at turi sifatida e'tiborga loyiqdir.

Musiqa terapiyasi qadimiy tarixga ega. Qadimgi Yunoniston, Misr va Sharq mamlakatlarida musiqadan davolash vositasi sifatida foydalanilgan. Mashhur yunon faylasuflari musiqaning inson ruhiyatiga katta ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaganlar. Sharq mutafakkirlari ham musiqaning tarbiyaviy va davolovchi xususiyatlari haqida ko'plab fikrlar bildirganlar.⁸

XX asrga kelib musiqa terapiyasi ilmiy yo'nalish sifatida rivojlana boshladi. Psixologlar va pedagoglar musiqaning inson ruhiyati va xulq-atvoriga ta'sirini ilmiy jihatdan o'rganib, uni davolash va tarbiya jarayonida qo'llashni taklif qildilar.⁹ Zamonaviy ta'lim tizimida

⁵ Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.

⁶ Vygotsky L.S. Psixologiya razvitiya cheloveka. – Moskva: Smysl, 2005.

⁷ . Leontyev A.N. Faoliyat, ong va shaxs. – Moskva: Politizdat, 1975.

⁸ . Bruscia K.E. Defining Music Therapy. – Gilsum, NH: Barcelona Publishers, 2014.

⁹ Wigram T., Pedersen I.N., Bonde L.O. A Comprehensive Guide to Music Therapy. – London: Jessica Kingsley Publishers, 2002.

o'quvchilarning ruhiy barqarorligini ta'minlash, stressni kamaytirish, ijodiy tafakkur va estetik didni rivojlantirish muhim vazifa sifatida qaraladi.

Zamonaviy ta'lim tizimi faqatgina bilim berish bilan cheklanib qolmay, balki o'quvchilarning psixologik salomatligi, ijodiy salohiyati va shaxs sifatida rivojlanishini ham ta'minlashni maqsad qiladi. Bugungi kunda o'quvchilarda stress, charchoq, diqqatning pasayishi kabi muammolar tez-tez uchrab turadi. Bunday holatlarda pedagogik jarayonga psixologik yordam beruvchi usullarni qo'llash muhim hisoblanadi.

Sharq mutafakkirlari ham musiqaning tarbiyaviy ahamiyatini alohida ta'kidlaganlar. Ular musiqani inson qalbini poklovchi va ruhiy muvozanatni tiklovchi san'at turi sifatida baholaganlar.¹⁰

Xulosa qilib aytganda, musiqa terapiyasi ta'lim tizimida muhim ahamiyatga ega bo'lgan pedagogik va psixologik metod hisoblanadi. U o'quvchilarning ruhiy salomatligini mustahkamlaydi, stressni kamaytiradi, ijodiy fikrlashni rivojlantiradi va ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. Vygotsky L.S. Psixologiya razvitiya cheloveka. – Moskva: Smysl, 2005.
3. Leontyev A.N. Faoliyat, ong va shaxs. – Moskva: Politizdat, 1975.
4. Bruscia K.E. Defining Music Therapy. – Gilsum, NH: Barcelona Publishers, 2014.
5. Wigram T., Pedersen I.N., Bonde L.O. A Comprehensive Guide to Music.

¹⁰ Alvin J. Music Therapy. – London: John Clare Books, 1975.